



ALDINA



GUTENBERG

ΜΥΣΤΗΡΙΟ



JOSEPHINE TEY

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Μετάφραση
Στράτος Μυρογιάννης

Τίτλος πρωτοτύπου:
Josephine Tey, *The Daughter of Time*
© The National Trust for Places
of Historic Interest and Natural Beauty, 1951



ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

JOSEPHINE TEY

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Εισαγωγή - Μετάφραση
Στράτος Μυρογιάννης



ΜΥΣΤΗΡΙΟ - 8
GUTENBERG || ALDINA

Όταν ή Μινιατούρα γύρισε για να πάρει τόν δίσκο, αυτός συνέχιζε να έχει καρφωμένο τὸ βλέμμα του στο πορτρέτο. Ποτέ του δὲν εἶχε δεῖ τίποτα παρόμοιο. Έκανε τὴν Τζοκόντα να μοιάζει με ἀφίσα δωματιῦ.

Ἡ Μινιατούρα κοίταξε προσεκτικὰ τὸ ἀνέγγιχτο φλυτζάνι τοῦ τσαγιού, ἔβαλε τὸ ἀσκημένο χέρι της πάνω στὴ γλισταρὴ ἐπιφάνεια τῆς τσαγιέρας καὶ στραβομουτσούνισε. Εἶχε καὶ καλύτερα πράγματα να κάνει, εἶπε, ἀπὸ τὸ να τοῦ φέρνει δίσκους κι αὐτὸς να τοὺς ἀγνοεῖ.

Τῆς ἔδειξε τὸ πορτρέτο. Πῶς τῆς φαινόταν; Ἄν αὐτὸς ὁ ἄντρας ἦταν ἀσθενὴς της, ποιά θὰ ἦταν ἡ διάγνωσή της;

«Συκώτι», εἶπε αὐτὴ ξερὰ καὶ πῆρε τὸν δίσκο χτυπώντας τὰ πόδια της στο πάτωμα σὲ ἐνδειξη διαμαρτυρίας καθὼς ἔφευγε μέσα στὶς ξανθὲς καὶ καστανὲς ἀνταύγειες της.

Ἀλλὰ ὁ χειρουργὸς ποὺ ἔμπαινε μέσα ἀπὸ τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση, εὐγενικὰ καὶ χαλαρά, εἶχε ἄλλη ἀποψη. Ἀφοῦ τοῦ ζητήθηκε να ρίξει μιὰ ματιά στο πορτρέτο, εἶπε μετὰ ἀπὸ λίγη σκέψη:

«Πολιομυελίτιδα».

«Παιδικὴ παράλυση;» εἶπε ὁ Γκράντ καὶ θυμήθηκε ξαφνικὰ ὅτι ὁ Ριχάρδος Γ' εἶχε ἓνα παράλυτο χέρι.

«Ποιὸς εἶναι;» ρώτησε ὁ χειρουργός.

«Ὁ Ριχάρδος Γ'».

«Ἀλήθεια; Ἐνδιαφέρον».

«Ξέρατε ὅτι εἶχε ἓνα παράλυτο χέρι;»

«Εἶχε; Δὲν τὸ θυμόμουν αὐτό. Νόμιζα ὅτι ἦταν καμπούρης».

«Ἦταν».

«Αὐτὸ ποὺ θυμᾶμαι εἶναι ὅτι γεννήθηκε μὲ μιὰ πλήρη ὀδοντοστοιχία κι ἔτρωγε ζωντανὰ βατράχια. Λοιπόν, ἡ διάγνωσή μου φαίνεται ὅτι εἶναι ἀσυνήθιστα ἀκριβής».

«Περίεργο. Τί σᾶς ἔκανε καὶ ἐπιλέξατε τὴν πολιομυελίτιδα;»

«Δὲν ξέρω ἀκριβῶς. Τώρα ποὺ μοῦ ζητᾶτε νὰ γίνω συγκεκριμένος, ὑποθέτω ἡ ὄψη τοῦ προσώπου. Εἶναι ἡ ὄψη ποὺ βλέπει κανεὶς στὸ πρόσωπο ἑνὸς ἀνάπηρου παιδιοῦ. Ἄν εἶχε γεννηθεῖ καμπούρης, αὐτὸ πιθανότατα θὰ εὐθύνεται γιὰ τὴν ὄψη του καὶ ὄχι ἡ πολιομυελίτιδα. Πρόσεξα ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἄφησε ἔξω τὴν καμπούρα».

«Ναί. Οἱ ἐπίσημοι ζωγράφοι τῶν Αὐλῶν ἔπρεπε νὰ ἔχουν καὶ λίγη διπλωματία. Μόνο ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Κρόμγουελ³ καὶ μετὰ αὐτοὶ ποὺ πόζαραν γιὰ τοὺς ζωγράφους ζητοῦσαν νὰ φαίνονται κι ὅλα τὰ ἄσχημα χαρκτηριστικά τους στὸν πίνακα».

«Ἄν μὲ ρωτᾶτε», εἶπε ὁ χειρουργὸς κοιτάζοντας ἀφηρημένα τὴ λάμα στὸ πόδι τοῦ Γκράντ, «ὁ Κρόμγουελ ἄρχιζε αὐτὴ τὴν περίεργη σνομπίστικη τάση ἀπὸ τὴν ὁποία ὑποφέρουμε ὅλοι σήμερα. “Εἶμαι ἓνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, ὄντως εἶμαι. Δὲν ἔχω τίποτα περίεργο πάνω μου”. Οὔτε

3. *Κρόμγουελ*: Ἕλληνας στρατιωτικὸς καὶ πολιτικός (1599-1658), ποὺ κυριάρχησε στὴν πολιτικὴ σκηνὴ τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τὸ 1643 μέχρι τὸ 1658. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πρωταγωνιστὲς τοῦ Ἀγγλικοῦ Ἐμφυλίου Πολέμου (1642-1651). Ὁδήγησε τὸν βασιλιὰ Κάρολο Α' στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα τὸ 1649, ἐνῶ στὴ συνέχεια προσάρτησε τὴ Σκωτία καὶ τὴν Ἰρλανδία στὴ Βρετανικὴ Κοινοπολιτεία. Στὴν πολιτικὴ του καριέρα ἔγινε γνωστὸς γιὰ τὴν ἀκραία συντηρητικὴ πολιτικὴ ποὺ ἀκολούθησε καθὼς καὶ γιὰ τοὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν Καθολικῶν.

τρόπους, ούτε χάρη, ούτε φιλότιμο». Τσίμπησε τὸ δάχτυλο τοῦ ποδιοῦ τοῦ Γκράντ κάπως ἀδιάφορα. «Εἶναι ἐπιθετικὴ ἀσθένεια. Μιὰ τρομερὴ διαστροφή. Σὲ κάποια μέρη τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι κοστίζει ὅσο τὸ νὰ πάει κανεὶς σὲ συγκεκριμένες ἐκλογικὲς περιφέρειες μὲ δεμένη γραβάτα καὶ παλτό — τόσο κοστίζει καὶ ἡ πολιτικὴ ζωὴ κάποιου ἐκεῖ. Αὐτὸ σημαίνει νὰ εἶσαι φαντασμένος. Τὸ ἰδανικὸ εἶναι νὰ εἶναι κανεὶς ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλούς. Αὐτὸ πάντως φαίνεται πολὺ ὑγιές», πρόσθεσε ἀναφερόμενος στὸ μεγάλο δάχτυλο τοῦ ποδιοῦ τοῦ Γκράντ καὶ συνερχόμενος ἀπὸ τὴ δική του ἀνάλυση τοῦ πορτρέτου ποὺ βρισκόταν στὸ κάλυμμα τοῦ κρεβατιοῦ. «Ἐνδιαφέροντα εἶναι», εἶπε, «αὐτὰ γιὰ τὴν πολιομυελίτιδα. Ἴσως ὄντως νὰ ἦταν πολιομυελίτιδα κι αὐτὸ εὐθύνεται γιὰ τὸ χωλὸ του χέρι». Συνέχισε νὰ τὸ σκέφτεται χωρὶς νὰ κάνει καμιά κίνηση νὰ φύγει. «Ἐνδιαφέρον σὲ κάθε περίπτωση. Τὸ πορτρέτο ἑνὸς δολοφόνου. Θὰ λέγατε ὅτι αὐτὸς ἐμπίπτει σὲ κάποια κατηγορία;»

«Δὲν ὑπάρχει κάποιος τύπος δολοφόνου. Οἱ ἄνθρωποι δολοφονοῦν γιὰ ἓναν σωρὸ διαφορετικῶν λόγους. Ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ κανέναν δολοφόνου, εἴτε ἀπὸ τὴ δική μου ἐμπειρία εἴτε ἀπὸ τίς διαφορὲς ὑποθέσεις στὴ δουλειά, ποὺ νὰ τοῦ ἔμοιαζε».

«Φυσικὰ αὐτὸς ἦταν *hors concours*,⁴ ὁ ξεχωριστὸς στὴν τάξη του, δὲν ἦταν; Δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ξέρει τί σημαίνει νὰ ἔχει κανεὶς τύψεις».

4. *hors concours*: αὐτὸς ποὺ ξεχωρίζει, ποὺ ὑπερέχει σὲ κάτι σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε νὰ θεωρεῖται ἐκτὸς συναγωνισμοῦ (γαλλικὰ στὸ πρωτότυπο).

«'Οχι».

«Μιά φορά είδα τὸν 'Ολίβιε νὰ τὸν παίζει στὸ θέατρο. Ἦταν ἡ πιὸ ὀλοφάνερη ἐκδήλωση καθαρῆς κακίας. Συνεχῶς στὸ ὄριο νὰ γίνεи γκροτέσκο, χωρὶς ὅμως νὰ γίνεи ποτέ».

«Ὅταν σᾶς ἔδειξα τὸ πορτρέτο», εἶπε ὁ Γκράντ, «πρὶν νὰ καταλάβετε ποιός ἦταν, εἴχατε σκεφτεῖ καθόλου τὴ φαυλότητα;»

«'Οχι», εἶπε ὁ χειρουργός, «ὄχι. Σκέφτηκα ὅτι ἴσως εἶχε κάποια ἀσθένεια».

«Εἶναι παράξενο, ἔτσι; Οὐτ' ἐγὼ σκέφτηκα τὴ φαυλότητα. Ἀλλὰ τώρα ποὺ ξέρω ποιός εἶναι, τώρα ποὺ ἔχω διαβάσει τὸ ὄνομα στὸ πίσω μέρος, δὲν μπορῶ νὰ τὸν σκεφτῶ ὡς τίποτε ἄλλο παρὰ μόνο ὡς φαῦλο».

«Ὑποθέτω ὅτι ἡ φαυλότητα, ὅπως καὶ ἡ ὁμορφιά, εἶναι στὰ μάτια αὐτοῦ ποὺ τὴν βλέπει. Λοιπόν, θὰ ξανάρθω πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδας. Δὲν πονᾷτε κάπου τώρα;» — κι ἔφυγε εὐγενικὰ καὶ χαλαρὰ ὅπως εἶχε ἔρθει.

Μόνο ἀφοῦ εἶχε ἀφιερῶσει στὸ πορτρέτο, ἂν καὶ μπερδεμένος, περισσότερη προσοχή (τὸν ἐνοχλοῦσε ποὺ εἶχε περάσει ἓναν ἀπὸ τοὺς πιὸ γνωστοὺς δολοφόνους ὅλων τῶν ἐποχῶν γιὰ δικαστή· τὸ ὅτι εἶχε μεταφέρει ἓνα ἄτομο ἀπὸ τὸ ἐδῶλιο τοῦ δικαστηρίου στὴν ἴδια τὴ δικαστικὴ ἔδρα ἦταν μιὰ σοκαριστικὴ ἐνδειξὴ ἀνικανότη-
τας) τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλὸ ὅτι τὸ πορτρέτο τοῦ εἶχε δοθεῖ ὡς δειγμα γιὰ κάποια ἔρευνα.

«Ποιὸ ἦταν τὸ μυστήριο γύρω ἀπὸ τὸν Ριχάρδο Γ';»

Καὶ τότε θυμήθηκε. Ὁ Ριχάρδος εἶχε δολοφονήσει

τούς δύο μικρούς άνιψιούς του,⁵ αλλά κανείς δὲν ἤξερε πῶς. Εἶχαν ἀπλὰ ἐξαφανιστεῖ. Εἶχαν ἐξαφανιστεῖ, ἂν θυμόταν καλὰ, ἐνῶ ὁ Ριχάρδος ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὸ Λονδίνο. Ὁ Ριχάρδος εἶχε στείλει κάποιον γιὰ νὰ κάνει τὴ δουλειά. Ἀλλὰ τὸ μυστήριο μὲ τὸ τί πραγματικὰ ἔγινε μὲ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχε λυθεῖ ποτέ. Εἶχαν βρεθεῖ δύο σκελετοί —κάτω ἀπὸ κάτι σκάλες;— στὶς μέρες τοῦ Καρόλου Β' καὶ τοὺς εἶχαν θάψει. Εἶχε θεωρηθεῖ δεδομένο ὅτι οἱ σκελετοὶ ἦταν ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τοὺς νεαροὺς πρίγκιπες, ἀλλὰ τίποτα ποτὲ δὲν εἶχε ἀποδειχθεῖ.

Ἦταν σοκαριστικὸ τὸ πόσο λίγη Ἱστορία ἔμεινε σὲ κάποιον μετὰ τὴ φοίτησή του σ' ἓνα καλὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Τὸ μόνο ποὺ ἤξερε γιὰ τὸν Ριχάρδο Γ' ἦταν ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ νεότερος ἀδερφὸς τοῦ Ἐδουάρδου Δ'. Ὅτι ὁ Ἐδουάρδος Δ' ἦταν ἓνας δίμετρος ξανθὸς μὲ ἀξιοπρόσεκτα καλὴ ἐμφάνιση κι ἓναν ἀκόμα πιὸ ἀξιοπρόσεκτο τρόπο μὲ τὶς γυναῖκες· καὶ ὅτι ὁ Ριχάρδος ἦταν ἓνας καμπούρης ποὺ εἶχε σφετεριστεῖ τὸν θρόνο μετὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀδερφοῦ του, ἀντὶ νὰ τὸν πάρει τὸ ἀγόρι ποὺ ἦταν ὁ κανονικὸς κληρονόμος τοῦ θρόνου, καὶ εἶχε κανονίσει τὸν θάνατο αὐτοῦ τοῦ κληρονόμου καὶ τοῦ μικροῦ ἀδερφοῦ του γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπὸ ἐπιπλέον μελάνδες. Ἐπίσης ἤξερε ὅτι ὁ Ριχάρδος πέθανε στὴ μάχη

5. μικροὺς άνιψιούς του: ἡ φράση «Πρίγκιπες τοῦ Πύργου» ἀναφέρεται σὲ δύο μικρὰ ἀδέρφια, τὸν Ἐδουάρδο Ε' καὶ τὸν Ριχάρδο τοῦ Σριούσμπερι, Δούκα τοῦ Γιόρκ, τὰ ὁποῖα κρατοῦνταν ἀπὸ τὸν προστάτη τους Ριχάρδο Γ' στὸν Πύργο τοῦ Λονδίνου μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα τους Ἐδουάρδου Δ' τὸ 1483. Στὴ συνέχεια, λέγεται ὅτι τὰ δύο παιδιὰ ἐξαφανίστηκαν μυστηριωδῶς ἐνῶ ὁ Ριχάρδος Γ' στέφθηκε βασιλιάς τῆς Ἀγγλίας.

τοῦ Μπόσγουορθ φωνάζοντας καὶ ζητώντας ἓνα ἄλογο, καὶ ὅτι ἦταν ὁ τελευταῖος τῆς γενιᾶς του — ὁ τελευταῖος Πλανταγενέτης.⁶ Κάθε σχολιαρόπαιδο γύριζε τὴν τελευταία σελίδα τοῦ Ριχάρδου Γ' μὲ ἀνακούφιση, ἐπειδὴ τότε ἐπιτέλους ὁ Πόλεμος τῶν Ρόδων ἔπαιρνε τέλος καὶμποροῦσαν νὰ περάσουν στοὺς Τιδόρ, ποὺ ἦταν βαρετοὶ ἀλλὰ τοὺς καταλάβαινε κανεὶς πιὸ εὐκολα.

Ὅταν ἡ Μινιατούρα ἦρθε γιὰ νὰ τὸν τακτοποιήσει γιὰ τὴ νύχτα, ὁ Γκράντ εἶπε:

«Μήπως κατὰ τύχη ἔχετε κανένα βιβλίο Ἱστορίας;»

«Βιβλίο Ἱστορίας; Ὅχι. Καὶ τί θὰ ἔκανα μ' ἓνα βιβλίο Ἱστορίας». Δὲν ἦταν ἐρώτηση, ὅποτε ὁ Γκράντ δὲν προσπάθησε νὰ δώσει ἀπάντηση. Ἡ σιωπὴ του φάνηκε νὰ τὴν ἐκνευρίζει. «Ἄν πραγματικὰ θέλετε ἓνα βιβλίο Ἱστορίας», εἶπε ἀμέσως, «θὰ μπορούσατε νὰ ρωτήσετε τὴν ἀδελφὴ Ντάρολ ὅταν σᾶς φέρει τὸ βραδινό. Αὐτὴ ἔχει ὅλα τὰ σχολικὰ τῆς βιβλία σ' ἓνα ράφι στὸ δωμάτιό της καὶ εἶναι πιθανὸ νὰ ἔχει καὶ μιὰ Ἱστορία ἀνάμεσά τους».

Πόσο τοῦ ἄρεσε ποὺ ἡ Ἀμαζόνα κρατοῦσε τὰ σχολικὰ τῆς βιβλία! σκέφτηκε. Τῆς ἔλειπε ἀκόμα τὸ σχο-

6. ὁ τελευταῖος Πλανταγενέτης: ὁ ὅρος «Οἶκος τῶν Πλανταγενετῶν» ἀποδίδεται ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς σὲ τέσσερις βασιλικὲς οἰκογένειες, μέλη τῶν ὁποίων κατεῖχαν τὸν ἀγγλικὸ θρόνο ἀπὸ τὸ 1154 μέχρι τὸ 1485. Στὶς οἰκογένειες τοῦ Οἴκου τῶν Πλανταγενετῶν ἀνῆκε καὶ ὁ Οἶκος τῶν Λάνκαστερ καθὼς καὶ ὁ Οἶκος τῶν Γιόρκ, οἱ ὁποῖοι κυριάρχησαν στὸν λεγόμενον «Πόλεμο τῶν Ρόδων», ποὺ τελειώνει μὲ τὴν ἡττα τοῦ Ριχάρδου Γ' (1485), ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὁ τελευταῖος Πλανταγενέτης βασιλιάς καθὼς ὁ διάδοχος του στὸν θρόνο Ἑρρίκος Ζ' καθιέρωσε τὴ Δυναστεία τῶν Τιδόρ.

λειό, όπως τής έλειπε και τὸ Γκλουστερσάιρ κάθε φορά πὺν ἀνθίζαν οἱ ἀσφόδελοι. Ὅταν ἀργότερα μπῆκε στὸ δωμάτιο κρατώντας τὴν πουτίγκα μὲ τὸ τυρί και τὸ γλυκὸ ρούμπαρμπ, αὐτὸς τὴν κοίταξε μὲ καρτερικότητα πὺν ἀγγίζε τὰ ὅρια τῆς καλοσύνης. Εἶχε πάψει νὰ εἶναι μιὰ μεγάλη γυναίκα πὺν ἀνέπνεε σὰν τρόμπα κι ἔγινε μιὰ πιθανὴ πηγὴ εὐχαρίστησης.

Ναί, εἶχε ἓνα βιβλίο Ἱστορίας, εἶπε. Στὴν πραγματικότητα, νόμιζε ὅτι εἶχε δύο. Εἶχε κρατήσει ὅλα τὰ σχολικά της βιβλία γιατί λάτρευε τὸ σχολεῖο. Ἦταν ἕτοιμος νὰ τὴ ρωτήσει ἀν εἶχε κρατήσει και ὅλες τῖς κοῦκλες της, ἀλλὰ συκρατήθηκε ἐγκαίρως.

«Και φυσικά ἀγαποῦσα τὴν Ἱστορία», εἶπε αὐτὴ. «Ἦταν τὸ ἀγαπημένο μου μάθημα. Ὁ Ριχάρδος ὁ Λεοντόκαρδος ἦταν ὁ ἀγαπημένος μου ἥρωας».

«Ἐνας ἀνυπόφορος ἀγροῖκος», εἶπε ὁ Γκραντ.

«Ὅχι!» ἀντέδρασε αὐτὴ δείχνοντας πληγωμένη.

«Ἐνας ὑπερκινητικὸς τύπος», ἀπάντησε ὁ Γκραντ χωρὶς νὰ δείξει καμία συμπάθεια, («πηδώντας πέρα-δῶθε πάνω στὴ γῆ σὰν κακοφτιαγμένο βεγγαλικό. Τέλειωσε ἡ βάρδιά σας;»)

«Μόλις τελειώσω τοὺς δίσκους μου».

«Θὰ μπορούσατε νὰ μοῦ βρεῖτε ἀπόψε τὸ βιβλίο πὺν λέγαμε;»

«Υποτίθεται ὅτι θὰ πηγαίνατε γιὰ ὕπνο και δὲν θὰ μένατε ξύπνιος παρέα μὲ βιβλία Ἱστορίας».

«Μπορεῖ νὰ διαβάσω λίγη Ἱστορία ἢ ἴσως νὰ κοιτάξω τὸ ταβάνι, πὺν εἶναι ἡ ἐναλλακτικὴ ἐπιλογή πὺν ἔχω. Θὰ μοῦ φέρετε τὸ βιβλίο;»

«Δὲν νομίζω ὅτι θὰ μπορούσα νὰ πάω μέχρι τὸ

κτῆριο τῶν νοσοκόμων σήμερα τὸ βράδυ γιὰ κάποιον ποὺ εἶναι ἀγενῆς μὲ τὸν Λεοντόκαρδο».

«Ἐντάξει», εἶπε αὐτός, «δὲν εἶμαι φτιαγμένος ἀπὸ τὸ ὕλικὸ τῶν ἀγγέλων. Στὸν βαθμὸ ποὺ μὲ ἀφορᾷ, ἡ Καρδιά τοῦ Λιονταριοῦ εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἱπποσύνης, ἓνας *chevalier sans peur et sans reproche*,⁷ ἓνας ἀλάνθαστος διοικητής, ἓνα τριπλὸ παράσημο ἐξαιρετικῆς ἀνδρείας. Τώρα θὰ μοῦ φέρετε τὸ βιβλίο;»

«Μοῦ φαίνεται ὅτι θέλετε ἀπεγνωσμένα νὰ διαβάσετε λίγη Ἱστορία», εἶπε αὐτὴ ἰσιώνοντας μία ζάρα τοῦ σεντονιοῦ μὲ μιὰ χειρονομία ἐκτίμησης. «Θὰ σᾶς φέρω τὸ βιβλίο ὅταν ξαναπεράσω. Θὰ πάω σινεμὰ ἔτσι κι ἄλλιῶς».

Δὲν πέρασε οὔτε μία ὥρα ὅταν ἐμφανίστηκε ξανά, τεράστια μέσα σ' ἓνα καμηλὸ παλτό. Τὰ φῶτα τοῦ δωματίου εἶχαν σβῆσει, καὶ στὸ φῶς τῆς λάμπας του φαίνονταν σὰν ἓνα εὐγενικὸ τζίνι.

«Ἦλπιζα ὅτι θὰ εἶχατε κοιμηθεῖν», εἶπε. «Εἰλικρινά, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ξεκινήσετε μ' αὐτὰ σήμερα τὸ βράδυ».

«Ἄν ὑπάρχει κάτι ποὺ νὰ μὲ κάνει νὰ κοιμηθῶ», εἶπε ἐκεῖνος, «αὐτὸ εἶναι ἓνα βιβλίο ἀγγλικῆς Ἱστορίας. Ἔτσι μπορεῖτε νὰ ἔχετε ἡσυχὴ τὴ συνειδήσή σας».

«Φεύγω μὲ τὴν ἀδελφὴ Μπάροους».

«Καὶ μ' αὐτὴν μπορεῖτε νὰ ἔχετε ἡσυχὴ τὴ συνειδήσή σας».

«Δὲν ἔχω καμμία ὑπομονὴ μαζί σας», εἶπε αὐτὴ στωικά κι ἐξαφανίστηκε στὸ σκοτάδι.

7. ἓνας *chevalier sans peur et sans reproche*: ἓνας ἱππότης χωρὶς φόβο καὶ χωρὶς λάθη (γαλλικὰ στὸ πρωτότυπο).

Τοῦ εἶχε φέρει δύο βιβλία. Τὸ ἓνα ἦταν τὸ εἶδος τοῦ βιβλίου Ἱστορίας γνωστὸ ὡς «Εἰσαγωγὴ στὴν Ἱστορία». Εἶχε τόση σχέση μετὰ τὴν Ἱστορία ὅσο εἶχαν οἱ ἱστορίες ἀπὸ τῆς Βίβλου μετὰ τὴν Ἀγία Γραφή: ὁ Βασιλιάς Κανουῦτος ἐπέπληξε τοὺς αὐλικούς του στὴν ἀκτὴ, ὁ Βασιλιάς Ἀλφρέδος ἔκαψε τὰ ψωμιά, ὁ Ράλεϊ ἄπλωσε τὸν χιτῶνα του γιὰ νὰ περπατήσῃ πάνω του ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ, ὁ ναύαρχος Νέλσον πῆρε ἄδεια ἀπὸ τὸν ναύαρχο Χάρντι μέσα στὴν καμπίνα τοῦ πλοίου «Victory».⁸ Κι ὅλ' αὐτὰ σὲ ὥραϊες μεγάλες σελίδες καὶ σὲ παραγράφους τῆς μίας πρότασης. Καὶ σὲ κάθε ἱστορία ἀναλογοῦσε μία ὁλοσέλιδη εἰκόνα.

Ὑπῆρχε κάτι περίεργα εὐαίσθητο στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Ἀμαζόνα εἶχε φυλάξει αὐτοὺς τοὺς θησαυροὺς τῆς παιδικῆς λογοτεχνίας. Γύρισε στὸ ἄφτι τοῦ βιβλίου γιὰ νὰ δεῖ ἂν ὑπῆρχε τὸ ὄνομά της. Ἐκεῖ ἦταν γραμμένο:

Ἔλα Ντάρολ,
 Τάξη Γ'
 Λύκειο τοῦ Νιούμπριτζ,
 Νιούμπριτζ,
 Γκλουστερσάιρ.
 Ἀγγλία
 Εὐρώπη,
 Κόσμος
 Σύμπαν.

8. «Victory»: ὁ σὲρ Τόμας Χάρντι (1769-1839) ἦταν ὁ καπετάνιος τοῦ πλοίου «Victory», στὸ ὁποῖο ἐπέβαινε ὁ ναύαρχος Νέλσον κατὰ τὴ ναυμαχία τοῦ Τραφάλγκαρ (1805) στὸ πλαίσιο τῶν Ναπολεόντειων Πολέμων. Στὴ συγκεκριμένη ναυμαχία ὁ ναύαρχ-

Κι ὅλο αὐτὸ τὸ στόλιζαν γύρω-γύρω μερικὰ ὁμορφα πολύχρωμα αὐτοκόλλητα. Ὁ Γκράντ ἀναρωτήθηκε ἂν ὅλα τὰ παιδιὰ ἔκαναν κάτι ἀνάλογο. Ἄν ἔγραφαν τὸ ὄνομά τους ἔτσι ἢ ἂν περνοῦσαν τὸν καιρὸ τους μέσα στὴν τάξη ζωγραφίζοντας μὲ χρώματα. Αὐτὸς σίγουρα τὸ εἶχε κάνει. Καὶ ἡ ὄψη αὐτῶν τῶν αὐτοκόλλητων τετραγώνων μὲ τὰ βασικὰ χρώματα τοῦ θύμιζε τὴν παιδική του ἡλικία ὅπως τίποτε ἄλλο δὲν εἶχε καταφέρει νὰ πετύχει κάτι ἀνάλογο γιὰ πολλὰ χρόνια. Εἶχε ξεχάσει τὸν ἐνθουσιασμό ποὺ προκαλοῦν τὰ χρωματιστὰ αὐτοκόλλητα. Αὐτὴ τὴν ἀπίστευτα ἱκανοποιητικὴ στιγμή ὅταν ξεκινᾷς νὰ τραβᾷς τὸ αὐτοκόλλητο καὶ νὰ βλέπεις νὰ ἔχει βγεῖ ἀπὸ κάτω τέλεια τὸ χρῶμα. Ὁ κόσμος τῶν ἐνηλίκων πρόσφερε λίγες ἀντίστοιχες ἀπολαύσεις. Ἴσως τὸ πιὸ κοινὸ σὲ αὐτὴ τὴν ἀπόλαυση νὰ ἦταν μιὰ καθαρὴ δυνατότητα πρώτη βολὴ στὸ γκόλφ ἢ ἴσως ἡ στιγμή ποὺ ἡ πετονιά σου ἀρχίζει καὶ τεντώνεται καὶ ξέρεις ὅτι τὸ ψάρι ἔχει τσιμπήσει.

Τὸ βιβλιαράκι τὸν εὐχαρίστησε τόσο πολὺ ποὺ τὸ ξεφύλλιζε στὸν ἐλεύθερό του χρόνον, διαβάζοντας προσεκτικὰ τὴν κάθε παιδικὴ ἱστορία. Αὐτὴ ἄλλωστε ἦταν ἡ ἱστορία ποὺ κάθε ἐνήλικας θυμόταν. Αὐτὸ ἦταν ὅ,τι ἀπέμενε στὸ μυαλὸ τῶν ἐνηλίκων ὅταν ξεθώριαζαν σιγά-σιγὰ ἀπὸ τὴ συνείδησή τους τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμὰ, καὶ ἡ μεσαιωνικὴ φορολογία τῶν πλοίων, καὶ ἡ Λειτουργία τοῦ Ὁρθρου, καὶ ἡ Συνωμοσία τοῦ Ράι Χάους, καὶ

χος Νέλσον σκοτώθηκε πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τῆς μάχης, ἐνῶ ὁ ἀγγλικὸς στόλος κατέστρεψε τὶς συμμαχικὲς ναυτικὲς δυνάμεις Γάλλων καὶ Ἰσπανῶν.

οί Νόμοι για την υποχρεωτική σύγκληση του Κοινοβουλίου κάθε τρία χρόνια, και όλη η σύγχυση με τις αποσχίσεις και τα γλέντια, τις συνθήκες και τις προδοσίες.

Η ιστορία του Ριχάρδου Η', όταν έφτασε σ' αυτήν, είχε τον τίτλο *Οί Πρίγκιπες του Πύργου*, και φαίνεται ότι η νεαρή τότε Έλα είχε θεωρήσει τους πρίγκιπες ως ένα φτηνό υποκατάστατο του Λεοντόκαρδου καθώς είχε ζωγραφίσει με το μολύβι της μια σκιά μέσα σέ κάθε μικρό όμικρον σέ όλη την ιστορία. Στά δύο ξανθά άγοράκια, πού έπαιζαν μαζί καθώς ο ήλιος πού έμπαινε από τò παράθυρο με τὰ σιδερένια κάγκελα τὰ άκουμπούσε με τις άχτίδες του, όπως φαινόταν στή συνοδευτική εικόνα, είχε φορέσει κάπως άναχρονιστικά γυαλιά μυωπίας, και στò μέσα περιθώριο τής σελίδας με την εικόνα κάποιος έπαιζε τρίλιζα. Για την Έλα οί δύο πρίγκιπες ήταν χάσιμο χρόνου.

Παρ' όλ' αυτά ήταν μία ικανοποιητικά σαγηνευτική ιστοριούλα. Άρκετά μακάβρια για νά ικανοποιεί την καρδιά κάθε μικροῦ παιδιοῦ. Τὰ άθώα παιδιά, ο κακός θεϊός. Τὰ τυπικά συστατικά μιās ιστορίας με κλασική απλότητα.

Είχε και έπιμύθιο. Ήταν η τέλεια ιστορία για παραδειγματισμό.

Άλλά ο βασιλιάς δέν είχε κανένα κέρδος από αυτό τò ανήθικο κατόρθωμα. Ο λαός τής Άγγλίας ήταν σοκαρισμένος από την ψυχρή δολοφονία και άποφάσισε ότι δέν ήθελε νά τόν έχει πια βασιλιά. Έστειλαν νά ειδοποιήσουν έναν μακρινό εξάδελφο του Ριχάρδου, τόν Έρρίκο Τιδόρ, πού έμενε στή Γαλλία, νά έρθει και νά στεφθεϊ βασιλιάς στή θέση του άλλου. Ο Ριχάρδος πέθανε γενναία στή

μάχη που ἀκολούθησε, ἀλλὰ εἶχε ἤδη κάνει τὸ ὄνομά του μισητὸ σὲ ὅλη τὴ χώρα καὶ πολλοὶ τὸν ἐγκατέλειψαν γιὰ νὰ πολεμήσουν στὸ πλευρὸ τοῦ ἀντιπάλου του.

Λοιπόν, ἦταν ἀπλὸ καὶ ξεκάθαρο ἀλλὰ ὄχι τίποτα ἰδιαίτερο. Ἀπλὰ ἐνημερωτικό.

Ἔπιασε τὸ δεύτερο βιβλίο. Αὐτὸ ἦταν μιὰ κανονικὴ σχολικὴ Ἱστορία. Τὰ δύο χιλιάδες χρόνια ἀγγλικῆς Ἱστορίας ἦταν τακτοποιημένα σὲ μικρὰ κεφάλαια ἑτοιμα γιὰ διάβασμα. Τὰ κεφάλαια, ὡς συνήθως, ἦταν χωρισμένα σὲ βασιλεῖες. Δὲν ἦταν παράδοξο πὺν κάποιος συνδύαζε μιὰ προσωπικότητα μὲ μιὰ βασιλεία, ξεχνώντας ὅτι αὐτὴ ἢ προσωπικότητα εἶχε ζήσει καὶ εἶχε γνωρίσει κι ἄλλους βασιλιάδες. Ἔτσι, κάποιος θὰ μπορούσε νὰ τοὺς βάλει σὲ κουτάκια αὐτόματα. Πίπς: Κάρολος Β΄. Σαίξπηρ: Ἐλισάβετ. Μάρλμπορο: Βασίλισσα Ἄννα. Δὲν περνοῦσε ἀπὸ κανενὸς τὸ μυαλὸ ὅτι κάποιος πὺν εἶχε δεῖ τὴ Βασίλισσα Ἐλισάβετ θὰ μπορούσε νὰ εἶχε δεῖ καὶ τὸν Γεώργιο Α΄. Συνήθιζε κανεῖς στὴν ἰδέα τῶν ἱστορικῶν περιόδων μὲ βάση τίς βασιλεῖες ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία. Ὡστόσο, αὐτὸς ὁ τρόπος ἀπλοποιοῦσε τὰ πράγματα ἂν δὲν ἦσουν παρὰ ἓνας ἀστυνομικὸς μὲ τραυματισμένο πόδι καὶ χτυπημένη σπονδυλικὴ στήλη, κυνηγώντας πληροφορίες γιὰ πεθαμένους καὶ περασμένους βασιλιάδες γιὰ νὰ σώσεις τὸν ἑαυτὸ σου ἀπὸ τὴν τρέλα.

Ξαφνιαστικὴ πὺν βρῆκε τὴ βασιλεία τοῦ Ριχάρδου Γ΄ τόσο σύντομη. Τὸ νὰ ἔχεις κάνει τὸν ἑαυτὸ σου ἓναν ἀπὸ τοὺς πιὸ γνωστοὺς βασιλιάδες σὲ δύο χιλιάδες χρόνια ἀγγλικῆς Ἱστορίας καὶ νὰ τὸ πετυχαίνεις αὐτὸ μέσα σὲ δύο μόνο χρόνια, σίγουρα ἔδειχνε μιὰ τεράστια προ-

σωπικότητα. "Αν και ὁ Ριχάρδος δὲν ἔκανε φίλους, σίγουρα εἶχε ἐπηρεάσει ἄνθρώπους.

Τὸ ἴδιο πίστευε καὶ τὸ βιβλίο Ἱστορίας: ὅτι εἶχε προσωπικότητα.

Ὁ Ριχάρδος ἦταν ἓνας ἄνθρωπος μὲ τεράστιες ικανότητες, ἀλλὰ ἐντελῶς ἀνήθικος στοὺς τρόπους του. Διεκδίκησε μὲ θράσος τὸ στέμμα μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ γάμος τοῦ ἀδελφοῦ του μὲ τὴν Ἑλίζαμπεθ Γούντβιλ ἦταν παράνομος καὶ τὰ παιδιὰ ἀπὸ αὐτὸν ἦταν νόθα. Ἐγινε ἀποδεκτὸς ἀπὸ τὸν λαό, ποὺ φοβόταν μιὰ μειοψηφία, καὶ ξεκίνησε τὴ βασιλεία του ἀπὸ τὸν Νότο, ἐκεῖ ὅπου τὸν ἀποδέχονταν περισσότερο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀνέλιξής του, ὅμως, οἱ δύο πρίγκιπες, ποὺ ζοῦσαν στὸν Πύργο τοῦ Λονδίνου, ἐξαφανίστηκαν, καὶ θεωρήθηκε ὅτι εἶχαν δολοφονηθεῖ. Ἀκολούθησε μιὰ σοβαρὴ ἐξέγερση, τὴν ὁποία κατέστειλε ὁ Ριχάρδος μὲ φοβερὴ θηριωδία. Γιὰ νὰ ξανακερδίσει λίγη ἀπὸ τὴ χαμένη του δημοφιλία, συγγάλεσε τὸ Κοινοβούλιο καὶ πέρασε χρήσιμους νόμους γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν, τὴ συντήρηση τοῦ κράτους καὶ τὴ διαπλοκή.

Ἀλλὰ ἀκολούθησε καὶ δεύτερη ἐξέγερση. Αὐτὴ πῆρε τὴ μορφὴ εἰσβολῆς μὲ δυνάμεις Γάλλων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀρχηγὸ τῶν Λάνκαστερ Ἑρρίκο Τιδόρ. Αὐτὸς ἀντιμετώπισε τὸν Ριχάρδο στὸ Μπόσγουορθ, κοντὰ στὸ Λέστερ, ὅπου ἡ προδοσία τῶν Στάνλεϊ ἔδωσε τὴ νίκη στὸν Ἑρρίκο. Ὁ Ριχάρδος σκοτώθηκε στὴ μάχη, πολεμώντας μὲ θάρρος καὶ ἀφήνοντας πίσω του ἓνα ὄνομα ἐξίσου κακόφημο μὲ αὐτὸ τοῦ Ἰωάννη.

Τί στὸ καλὸ ἦταν τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν, ἡ συντήρηση τοῦ κράτους καὶ ἡ διαπλοκή; Καὶ πῶς οἱ Ἀγγλοι δέ-

χτηκαν νὰ ἀποφασίσουν οἱ γαλλικὲς δυνάμεις γιὰ τὴ διαδοχὴ τοῦ θρόνου; Ἀλλὰ, φυσικά, στὴν Ἐποχὴ τῶν Ρόδων ἡ Γαλλία ἦταν ἀκόμη κάτι σὰν ἓνα κομμάτι ἐνωμένο κάπως μὲ τὴν Ἀγγλίαν· μιὰ χώρα πολὺ λιγότερο ξένη σὲ ἓναν Ἀγγλο ἂν ὅ,τι ἡ Ἱρλανδία. Ἕνας Ἀγγλος τοῦ 15ου αἰώνα θὰ πῆγαινε στὴ Γαλλία κάποια στιγμή στὴ ζωὴ του· στὴν Ἱρλανδία θὰ πῆγαινε μόνο γιὰ κάποια διαμαρτυρία.

Ξάπλωσε καὶ σκεφτόταν τὴν Ἀγγλία ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Τὴν Ἀγγλία γιὰ τὴν ὁποία ἔγινε ὁ Πόλεμος τῶν Ρόδων. Μιὰ πράσινη, καταπράσινη Ἀγγλία. Χωρὶς κανένα φουγάρο ἐργοστασίου ἀπὸ τὸ Κάμπερλαντ μέχρι τὴν Κορνουάλη. Μιὰ Ἀγγλία ἀκόμη χωρὶς περιφράξεις σπιτιῶν, μὲ τεράστια δάση ποὺ ζωντάνευαν ἀπὸ τὰ θηράματα καὶ μεγάλους βάλτους γεμάτους μὲ ἀγριόπαπιες. Μιὰ Ἀγγλία μὲ μικροὺς οἰκισμοὺς ποὺ ἐμφανίζονταν κάθε τόσο σὲ ἄπειρες παραλλαγές: κάστρο, ἐκκλησίαν καὶ σπιτάκια, μοναστήρι, ἐκκλησίαν καὶ σπιτάκια, ἔπαυλη, ἐκκλησίαν καὶ σπιτάκια. Καὶ μετὰ οἱ λωρίδες τῶν καλλιερειῶν γύρω ἀπὸ τοὺς οἰκισμοὺς καὶ πέρα ἀπὸ αὐτὲς ἡ πρασινάδα. Μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Οἱ βαθιὲς λωρίδες τῶν δρόμων ποὺ πῆγαιναν ἀπὸ οἰκισμὸ σὲ οἰκισμὸ, βυθισμένες στὴ λάσπη τὸν χειμῶνα καὶ ἄσπρες ἀπὸ τὴ σκόνῃ τὸ καλοκαίρι, διακοσμημένες μὲ ἄγριες τριανταφυλλιὲς ἢ κόκκινες μὲ ἀγκάθια ἀνάλογα μὲ τὴν ἐποχὴ.

Γιὰ τριάντα χρόνια, μέσα σ' αὐτὴ τὴν πράσινη καὶ χωρὶς πολλοὺς ἀνθρώπους χώρα, διεξήχθη ὁ Πόλεμος τῶν Ρόδων. Μία ὑπόθεση Μοντέγων καὶ Καπουλέτων.⁹

9. *Μοντέγων καὶ Καπουλέτων*: εἶναι τὰ οἰκογενειακὰ ἐπίθετα τῶν δύο κεντρικῶν χαρακτήρων τῆς τραγωδίας τοῦ Σαίξπηρ

Χωρίς κανένα σοβαρό ενδιαφέρον για έναν απλό Άγγλο. Κανείς δεν χτυπούσε την πόρτα σου για να σε ρωτήσει αν είσαι με τους Γιόρκ ή με τους Λάνκαστερ και κανείς δεν σε έφερνε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης αν ή απάντησή σου αποδεικνυόταν λανθασμένη για την περίπτωση. Ήταν ένας πόλεμος μικρής εμβέλειας, σχεδόν σαν μια ιδιωτική γιορτή. Έκαναν μια μάχη σε κάποια πεδιάδα κοντά σ' έένα και μετέτρεπαν την κουζίνα σου σε σταθμό άνεφοδιασμού, και μετά πήγαιναν κάπου άλλο για να κάνουν μια μάχη κι εκεί, και μετά από μερικές εβδομάδες θα μάθαινες τί είχε γίνει σε κάποια μάχη και θα είχες πιθανότατα και έναν οικογενειακό καβγά για τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ἐπειδὴ ἡ γυναίκα σου θα ὑποστήριζε τοὺς Λάνκαστερ κι ἐσὺ πιθανότατα τοὺς Γιόρκ, και ἦταν περισσότερο σὰν νὰ ὑποστηρίζατε ἀντίπαλες ποδοσφαιρικές ομάδες. Κανείς δεν σε κατηγορούσε ἐπειδὴ ἤσουν με τοὺς Λάνκαστερ ἢ με τοὺς Γιόρκ, τουλάχιστον ὄχι περισσότερο ἀπ' ὅ,τι θὰ σε κατηγορούσε ἂν ὑποστήριζες τὴν Ἀρσενάλ ἢ τὴν Τσέλσι.

Ἀκόμη σκεφτόταν αὐτὴν τὴν καταπράσινη Ἀγγλία ὅταν ἔπεσε γιὰ ὕπνο. Καὶ δὲν ἦταν καὶ κανένας εἰδικὸς σὲ θέματα ποὺ ἀφοροῦσαν τοὺς δύο πρίγκιπες καὶ τὴ μοίρα τους.

Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέτα (γράφτηκε ἀνάμεσα στὰ 1591 καὶ 1595), τοῦ Ρωμαίου Μοντέγου καὶ τῆς Ἰουλιέτας Καπουλέτου.

Αναζητήστε το [εδώ](#)



ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)